

A Fővárosi Ítéltábla dr. Gyurta Tibor Roland ügyvéd (címe) által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek, (jogtanácsos neve) jogtanácsos által képviselt Készenléti Rendőrség (címe) I. rendű és (jogtanácsos neve) jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság (címe) II. rendű alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében - mely perbe a felperes pernyertessége érdekében a személyesen eljár (beavatkozó neve, címe) beavatkozott -, a Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 29. napján kelt, 19.P.23.489/2010/18. számú ítélete ellen a II. rendű alperes 20. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 17.500 (tizenhétezer-ötszáz) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 36.000 (harminchatezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek eljárásukkal megsértették személyes szabadságát, emberi méltóságát, becsületét és jóhírnév védelméhez fűződő jogát, véleménynyilvánítási szabadságát és a gyülekezési jog gyakorlásához fűződő jogát, ezért az alpereseket egyetemlegesen 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak kamatai megfizetésére kérte kötelezni, majd a nem vagyoni kártérítési igényét 600.000 forintra és járulékaira leszállította.

A felperes előadta, hogy ... napján a budapesti ... hídon gyalogosan közlekedett, amikor a járdát rendőrök állták el. A rendőrség ellentmondó tájékoztatásainak és felszólításainak próbált eleget tenni, a hidat a budai irányban igyekezett elhagyni, és az egészségét féltve gázálcot vett fel. Ezt követően az I. rendű alperes

állományába tartozó rendőrök rárohantak, elgáncsolták, a tömegből kiemelték, kezeit kábelkötözővel megbilincseltek és fél órára félreállították, majd a Gyorskocsi utcai fogdába szállították. Családját nem értesíthette, az orvosi vizsgálatra vezető szíjon kísérték, a fogdában történő elhelyezését megelőzően alsónadrágra vetkőztették és csak 11 órányi fogva tartást követően engedték szabadon.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felperes többszöri felszólítás ellenére sem hagyta el a helyszínt, passzív ellenállásával akadályozta a rendőrsorfal haladását, ezért állították elő. A II. rendű alperes, mint szabálysértési hatóság a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt 40.000 forint pénzbírságot szabott ki, mely döntést a Pesti Központi Kerületi Bíróság (PKKB) végzésével csak annyiban változtatott meg, hogy a bírság összegét 15.000 forintra csökkentette az ügy jogi értékelésének változatlanul hagyása mellett.

Hivatkozott a Fővárosi Bíróság ítéletére, mely a kérdéses demonstrációval kapcsolatban megállapította azt, hogy annak feloszlatása jogszerű volt.

A II. rendű alperes szerint mivel a felperes elfogását és előállítását az I. rendű alperes állományába tartozó rendőrök foganatosították, emiatt felelőssége ezekre a sérelmekre nem terjedhet ki. Az előállítás jogszerű volt, annak tartama a törvényben meghatározott mértéket nem haladta meg.

A nem vagyoni kártérítési igényt pedig a kár mértékének bizonyíthatlansága miatt kérte elutasítani.

Az I. rendű alperes a jogerős szabálysértési határozatra hivatkozott.

Előadta, hogy a felperessel szembeni intézkedés kötelező, indokolt és jogszerű volt, a nem vagyoni kár pedig a felperes felróható magatartására vezethető vissza.

Az elsőfokú bíróság 6. sorszámú végzésével (beavatkozó neve)-nek engedélyezte, hogy a perbe a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozzon, mert mint a demonstráción résztvevőnek tudomása volt arról, hogy a felperessel szemben jogszerűtlenül jártak el, illetve, hogy a rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülést nem tanúsított.

Az elsőfokú bíróság tanúként meghallgatta a felperes édesanyját, (tanú1)-t, a demonstráción résztvevő (tanú2)-t és (tanú3)-t, továbbá beszerezte a demonstráció feloszlatásakor készített rendőrségi videofelvételeket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek részben helyt adott és megállapította, hogy az I. rendű alperes azzal, hogy a felperest indok nélkül elfogta és vele szemben kényszerítő intézkedést alkalmazott, illetve a II. rendű alperes azzal, hogy felperest megalapozatlanul fogva tartotta megsértette a felperes személyes szabadságát és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 300.000-300.000 forint tőkét és kamatait, illetve 35.000-35.000 forint perköltséget.

Ítéletében ismertette az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Európai Emberi Jogi Egyezmény 1., 5. és 11. cikkét; az 1976. évi VIII. törvényerejű rendelettel kihirdetett

Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 9. cikkét; az Alkotmány 55. § (3) bekezdését; a Ptk. 75. és 76. §-át; a Pp. 3., 163., 164. és 206. §-át; a 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 40/A. § (1) bekezdését; az Rtv. 1. § (1) bekezdését, 13. § (1) bekezdését, 15. és 16. §-át, 18. § (1) bekezdését, 19. § (1) bekezdését és 48. §-át; a rendőrségi szolgálati szabályzatról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet 33., 36. és 48. §-át, az 51. § (1)-(2) bekezdését, az 52., 54. és 82. §-át.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában megállapította, hogy jogerős ítélet szerint a demonstráció bejelentés nélkül zajlott, ezért azt jogszerűen oszlatta fel a rendőrség. Kifejtette, hogy nem életszerű a felperes azon előadása, miszerint gázlarcban indult kirándulni, ugyanakkor álláspontja szerint külön vizsgálendő az, hogy a felperes okot adott-e az intézkedésre.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes mozgásával nem akadályozta a rendőrség tevékenységét. E körben hivatkozott a rendőrségi videofelvételre, továbbá (tanú3) és (tanú2) tanúk vallomására.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperessel szembeni rendőri fellépés indokolatlan és aránytalan volt, kényszerítő eszköz alkalmazásának feltételei nem álltak fenn. Kifejtette, hogy a gázlarc viselése lehet értelmetlen vagy feltűnést keltő, de ez önmagában nem ad okot az elfogásra, őrizetbe vételre és fogva tartásra.

Összességében arra a következtetésre jutott, hogy a felperessel szemben foganatosított fogva tartás jogszerűtlen volt, így ezzel az alperesek megsértették a felperes személyes szabadság és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogát.

A felperes kerestében megjelölt további jogszabályi hivatkozások vonatkozásában az elsőfokú bíróság a jogsértést nem találta megállapíthatónak. E körben kitért arra, hogy a gyülekezés jogszerűtlenségének és az oszlatás jogosságának korábbi megállapítására tekintettel a gyülekezési jog gyakorlásának szabadságát az alperesek nem sértették meg, továbbá, hogy a felperes nem fejtette ki, hogy az alperesek mely konkrét magatartását vélte jóhírnevét sértőnek.

A nem vagyoni kártérítés körében az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlatra, a többszörös jogsértésre és a fogva tartás viszonylag jelentős időtartamára tekintettel a 600.000 forintos követelés nem tekinthető eltúlzottnak. Az alperesek egyetemleges kötelezését azonban mellőzte, mivel úgy ítélte meg, hogy egymáshoz kapcsolódóan ugyan, de mindkét alperes önállóan követette el a jogsértést.

Az ítélet ellen a II. rendű alperes élt fellebbezéssel, amelyben az elsőfokú határozat megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy az I. rendű alperes által jogszerűen elfogott felperest szabálysértés gyanúja miatt állította elő és ennek körülményeivel kapcsolatban hivatkozott a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet, a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás, valamint a Budapesti Rendőr-főkapitányának a BRFK Központi Fogda működési rendjéről szóló 52/2009. (X. 9.) BRFK intézkedés szabályaira, mely

előírásoknak az állományába tartozó rendőrök a fogva tartás egésze alatt mindenben eleget tettek. Álláspontja szerint a fogva tartás jogszerűségét támasztja alá a felperes édesanyjának azon vallomása, miszerint őt nem bántották, illetve (tanú3) tanú előadása arról, hogy a fogdában az őrök korrektül viselkedtek. Másodlagosan a megítélt nem vagyoni kártérítés összegének mérséklését kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A II. rendű alperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési kérelem korlátai között bírálhatta felül.

A Fővárosi Ítéltábla abból indult ki, hogy az 1993. évi XXXI. törvénnyel a belső jog részévé vált Emberi Jogok Európai Egyezményének 5. cikke kimondja, hogy mindenkinek joga van a szabadságra, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani, csak ha a törvényben meghatározott okok ezt indokolják, és akkor is csak a törvényben meghatározott eljárás szerint. Ennek a jogelvnek megfelelő a perbeli eset idején hatályos Alkotmány 55. § (1) bekezdése is, amely szerint mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit nem lehet a szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A személyes szabadság körébe tartozik a szabad cselekvés, a szabad mozgás biztosítása és a tartózkodási hely szabad megválasztása is, amely azonban társadalmi és egyéb fontos érdekből korlátozható.

Annak elbírálásánál, hogy a felperes személyes szabadságának korlátozására jogszerű volt-e, figyelembe kellett venni egyéb jogszabályi rendelkezéseket is.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 13. § (1) bekezdése értelmében a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha olyan tény vagy körülményt észlel, illetve hoznak tudomására, amely rendőri beavatkozást igényel. Az Rtv. 15. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 17. § (1) bekezdése megengedi, hogy a rendőrség a feladata ellátása során egyes személyhez fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozzon.

A rendőri intézkedések közül az előállítás feltételeit az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja, illetőleg a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Sztv.) 76. § (1) bekezdés a) pontja - azonos módon - szabályozza. E szerint a rendőr a közbiztonság érdekében a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra vonatkozó felszólítás után is folytatja.

Kiemelendő, hogy a hivatkozott jogszabályhelyek szerint még a szabálysértés abbahagyására felszólítás után sem kötelező az előállítás, az csak a szükségesség és arányosság követelményének szem előtt tartása mellett biztosított lehetőség.

Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításakor az összes releváns bizonyítékot befogadta, az azokból levont okszerű következtetések alapján helyesen döntött.

E körben a Fővárosi Ítéltábla külön kiemeli a szabálysértési eljárásban mellőzött videofelvétel jelentőségét, ami kifejezetten alátámasztotta a felperes által előadottakat. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett azon állásponttal, hogy önmagában véve a gázárlarc viselése semmiféle kényszerintézkedésre nem adott alapot, illetve, hogy a felperes egyéb magatartása sem indokolta a vele szembeni eljárást.

Helytálló a II. rendű alperes védekezése abban a körben, hogy az I. rendű alperes intézkedéseiért ő nem felel, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperesek tevékenységüket, bár egymástól elkülönülő cselekményekkel, de azt egységes folyamatban fejtették ki. Mivel az I. rendű alperes által foganatosított elfogás és kényszerintézkedés hivatkozott jogszabályi rendelkezések értelmében jogsértő volt, ez kihatott a II. rendű alperes eljárására is.

Önmagában azon tény miatt, hogy a közigazgatási bíróság korábbi döntése szerint az oszlatás jogszerű volt, nem mentesíti a II. rendű alperest a felelősség alól, mert jelen esetben külön vizsgálendő az, hogy az oszlatás végrehajtása során a felperessel szemben intézkedő rendőrök konkrét cselekményei jogszerűek voltak-e. A Fővárosi Ítéltábla e körben visszautal az elsőfokú bíróság által kifejtettekre és teljes mértékben egyetért azzal, hogy az I. rendű alperes indokolatlan kényszerintézkedését követő II. rendű alperesi fogva tartás szükségtelen volt, annak törvényes indoka nem állt fenn, és ezzel a II. rendű alperes megsértette a felperes személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát.

A megítélt nem vagyoni kártérítés összege vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal teljes egészében egyetértett, az az eset összes - az elsőfokú bíróság által hivatkozott - körülményére tekintettel nem eltúlzott. E körben teljesen alaptalannak találta a másodfokú bíróság a II. rendű alperes azon álláspontját, hogy a felperes maga sem járt el az adott helyzetben elvárható módon a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében, hiszen a rendelkezésre álló bizonyítékok éppen azt támasztották alá, hogy a felperes megpróbált az egymásnak egyébként ellentmondó felszólításoknak eleget tenni.

Az eredménytelen fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperest másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a Pp. 239. § alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint. A felperesi képviselő ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

A pervesztes II. rendű alperes az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint teljes személyes illetékmentességet élvez, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2012. május 3.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő